

Dosarul nr. 2r-322/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: I. Pulbere)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Pahopol, O. Cojocaru, R. Pulbere)

DECIZIE

09 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Nadejda Stognienco,
în cauza civilă, în procedură de examinare a cererilor cu valoare redusă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” în interesele Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 52/149 COOP împotriva Nadejdei Stognienco cu privire la încasarea datoriei pentru consumul energiei termice și cheltuielilor de judecată, și la cererea reconvențională depusă de Nadejda Stognienco împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” și Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 52/149 COOP cu privire la anularea sumei din factura de plată pentru consumul energiei termice,

împotriva încheierii din 16 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea depusă de Nadejda Stognienco privind repunerea în termen a cererii de apel și a fost restituită cererea de apel depusă de Nadejda Stognienco împotriva hotărârii din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen,

c o n s t a t ă:

La 11 februarie 2020 SA „Termoelectrica” a depus cerere de chemare în judecată în interesele APLP nr. 52/149 COOP împotriva Nadejdei Stognienco, solicitând încasarea sumei de 12.657,34 de lei cu titlu de datorie pentru consumul energiei termice pentru apartamentul XXXXX și 379,72 de lei taxa de stat.

La 15 iunie 2020 Nadejda Stognienco a depus cerere reconvențională împotriva SA „Termoelectrica” și APLP nr. 52/149 COOP, solicitând anularea sumei de 11.743,49 de lei din factura de plată pentru consumul energiei termice acumulată până în decembrie 2019 pentru apartamentul nr. XXXXX.

Prin hotărârea din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost integral admisă acțiunea inițială depusă de SA „Termoelectrica” în interesele APLP nr. 52/149 COOP. S-a încasat din contul Nadejdei Stognienco în beneficiul APLP nr. 52/149 COOP suma de 11.743,49 de lei cu titlu de datorie acumulată până la 01 ianuarie 2014 și suma de 913,85 de lei acumulată în perioada 30 septembrie 2017 – decembrie 2019 pentru consumul energiei termice pentru apartamentul nr. XXXXX. S-a încasat din contul Nadejdei Stognienco în beneficiul SA

„Termoelectrica” suma de 379,72 de lei taxa de stat. A fost respinsă acțiunea reconvențională depusă de Nadejda Stognienco ca neîntemeiată.

La 20 ianuarie 2021 Stognienco Nadejda a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termen a apelului, admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii inițiale depuse de SA „Termoelectrica” în interesele APLP nr. 52/149 COOP și de admitere a acțiunii reconvenționale depuse de către ea. Totodată, a indicat apelanta că motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul le va prezenta ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 16 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a fost respinsă cererea depusă de Nadejda Stognienco privind repunerea în termen a cererii de apel și a fost restituită cererea de apel depusă de Nadejda Stognienco împotriva hotărârii din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 31 martie 2021 Nadejda Stognienco a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii din 16 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu soluționarea prin decizie problema respectivă prin repunerea în termen a apelului și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel.

În motivarea recursului Nadejda Stognienco a invocat că la 06 ianuarie 2021 a recepționat dispozitivul hotărârii din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. Totodată, prin dispoziția nr. 67 din 30 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău a fost instituit regim special limitat de activitate pentru perioada 01 decembrie 2020 – 15 ianuarie 2021, iar deplasându-se la Judecătoria Chișinău, sediul Centru i s-a comunicat că apelul poate fi depus prin intermediul oficiului poștal. Dățile de 07 ianuarie 2021 – 08 ianuarie 2021 au fost zile oficiale de odihnă, iar 09 ianuarie 2021 și 10 ianuarie 2021 au fost zile de repaus. Pe parcurs, s-a îmbolnăvit, aflându-se în autoizolare la domiciliu și abia la 20 ianuarie 2021 s-a deplasat personal la Judecătoria Chișinău, sediul Centru și a depus cererea de apel nemotivată. Consideră recurenta că cele menționate confirmă faptul că termenul de atac al hotărârii primei instanțe a fost omis din motive întemeiate.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 16 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa Nadejdei Stognienco la 17 martie 2021 (f.d. 83), însă nu se atestă date când a fost recepționată de către aceasta.

Totodată, din conținutul cererii de recurs rezultă că Nadejda Stognienco a recepționat încheierea contestată la 24 martie 2021.

Astfel, recursul declarat la 31 martie 2021, este în termen.

La 26 aprilie 2021 în adresa SA „Termoelectrica” și APLP nr. 52/149 COOP a fost expediată copia recursului declarat de Nadejda Stognienco, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (f.d. 97, 99-100), însă intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, (dacă legea nu prevede altfel), indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 16 decembrie 2021 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost integral admisă acțiunea inițială depusă de SA „Termoelectrica” în interesele APLP nr. 52/149 COOP și a fost respinsă acțiunea reconvențională depusă de Nadejda Stognienco ca neîntemeiată.

La 20 ianuarie 2021 Stognienco Nadejda a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termen a apelului, admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii inițiale depuse de SA „Termoelectrica” în interesele APLP nr. 52/149 COOP și de admitere a acțiunii reconvenționale depuse de către ea. Totodată, a indicat apelanta că motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul le va prezenta ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe.

În motivarea cererii de repunere în termen a apelului, Nadejda Stognienco a indicat că a luat cunoștință cu dispozitivul hotărârii primei instanțe la 06 ianuarie 2021, prin intermediul oficiului poștal.

Ca urmare, prin încheierea din 16 martie 2021, Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a respins cererea depusă de Nadejda Stognienco privind repunerea în termen a cererii de apel și a fost restituită cererea de apel depusă de Nadejda Stognienco împotriva hotărârii din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia, deoarece cererea de apel a fost depusă de Nadejda Stognienco peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 16 decembrie 2020, iar cererea de apel (nemotivată) a fost depusă de către Nadejda Stognienco abia la 20 ianuarie 2021, peste 35 de zile, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat la 15 ianuarie 2021 inclusiv.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși apelanta Nadejda Stognienco a solicitat în cererea de apel repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 din Codul de procedură civilă, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Totodată, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Se reține că Stognienco Nadejda a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află spre examinare prezenta cauză civilă, fapt ce se confirmă prin actele de procedură emise de prima instanță recepționate de către ultima, precum și prin depunerea acțiunii reconvenționale de către aceasta (f.d. 13, 16, 17, 46-47, 48, 51-52).

Prin urmare, Stognienco Nadejda urma să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță, fiind obligată să se intereseze la intervale rezonabile de timp de soarta dosarului respectiv și să-și valorifice dreptul de atac al hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

Mai mult ca atât, recurenta, recepționând dispozitivul hotărârii primei instanțe încă la data de 06 ianuarie 2021, adică în interiorul termenului de atac, a dispus de suficient timp până la 15 ianuarie 2021 inclusiv, (prin diferite mijloace de comunicare prevăzute de lege: oficiul poștal, poșta electronică sau prin depunerea personală), pentru a-și valorifica dreptul de atac împotriva hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de art. 362 CPC, cel puțin prin depunerea unui apel prealabil în sensul art. 365 alin. (1¹) CPC, cu prezentarea ulterioară a apelului suplimentar, care să conțină elementele cererii de apel.

Nu pot fi reținute argumentele Nadejdei Stognienco invocate în cererea de recurs precum că la 06 ianuarie 2021 a recepționat dispozitivul hotărârii din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. Totodată, prin dispoziția nr. 67 din 30 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău a fost instituit regim special limitat de activitate pentru perioada 01 decembrie 2020 – 15 ianuarie 2021, iar deplasându-se la Judecătoria Chișinău, sediul Centru i s-a comunicat că apelul poate fi depus prin intermediul oficiului poștal. Dățile de 07 ianuarie 2021 – 08 ianuarie 2021 au fost zile oficiale de odihnă, iar 09 ianuarie 2021 și 10 ianuarie 2021 au fost zile de repaus. Or, aceste alegații nu sunt plauzibile pentru a nu depune diligența necesară pentru îndeplinirea tuturor măsurilor de protejare a dreptului de acces la instanță în termenul imperativ prevăzut de lege.

Nu poate fi reținut nici argumentul recurenteii precum că s-a îmbolnăvit, aflându-se în autoizolare la domiciliu și abia la 20 ianuarie 2021 s-a deplasat personal la Judecătoria Chișinău, sediul Centru și a depus cererea de apel nemotivată, deoarece nu au fost prezentate în acest sens probe incontestabile ce ar confirma faptul că ultima, în interiorul termenului de atac, s-a aflat în concediu medical.

Or, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut de art. 362 din CPC, curge *de la data pronunțării dispozitivului hotărârii*, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data comunicării acestuia sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se

folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Prin urmare, Nadejda Stognienco nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflarea dânzei într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în termenul prevăzut de lege.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (*cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 16 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Nadejda Stognienco.

Se menține încheierea din 16 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, în procedură de examinare a cererilor cu valoare redusă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” în interesele Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 52/149 COOP împotriva Nadejdei Stognienco cu privire la încasarea datoriei pentru consumul energiei termice și cheltuielilor de judecată, și la cererea reconvențională depusă de Nadejda Stognienco împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” și Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 52/149 COOP cu privire la anularea sumei din factura de plată pentru consumul energiei termice.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic